

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

● ● ● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

● ● ● Gradimo zajedno za budućnost

REGIONAL OFFICE FOR SEE
www.episasee.com

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Planiranje komunikacije i održivost infrastrukturnih projekata

EU EXCHANGE 4

Zrenjanin
8-9. oktobar 2013. godine

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Početak našeg rada/saradnje:

- **Upoznavanje sa vašim očekivanjima**
- **Dileme**
- **O temi i značaju**
- **Način rada**
- **Pravila rada**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Predstavite nam se:

Ko ste vi?

- Šta želite da radite?
- Šta očekujete od ovog treninga?
- U čemu ste najbolji?
- Vaše dobre i loše osobine, hobi, o čemu sanjate?
- Životni moto?
- Ime, prezime, nadimak, zanimanje, mesto

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

PRAVILA NAŠEG RADA

- Pažljivo slušamo jedni druge!
- Dok jedan govori ostali slušaju.
- Svi aktivno učestvujemo u radu.
- Izažavamo svoje mišljenje i uvažavamo tuđe stavove!
- Negujmo pozitivan stav!
- Poštujmo satnicu
- Isključićemo mobilne telefone

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

TEME:

- 1. Značaj komunikacije i odnosa sa javnošću**
- 2. Uvod u odnose sa javnošću**
- 3. Komunikacija kao instrument politike**
- 4. Grupna diskusija**

- 5. Komunikacioni planovi i strategije**
- 6. Održivost projekata finansiranje i fondovi**
- 7. Komunikacione tehnike i alati**
- 8. Efikasnija promocija EU projekata u lokalnim samoupravama**
- 9. PR Priručnik SKGO**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

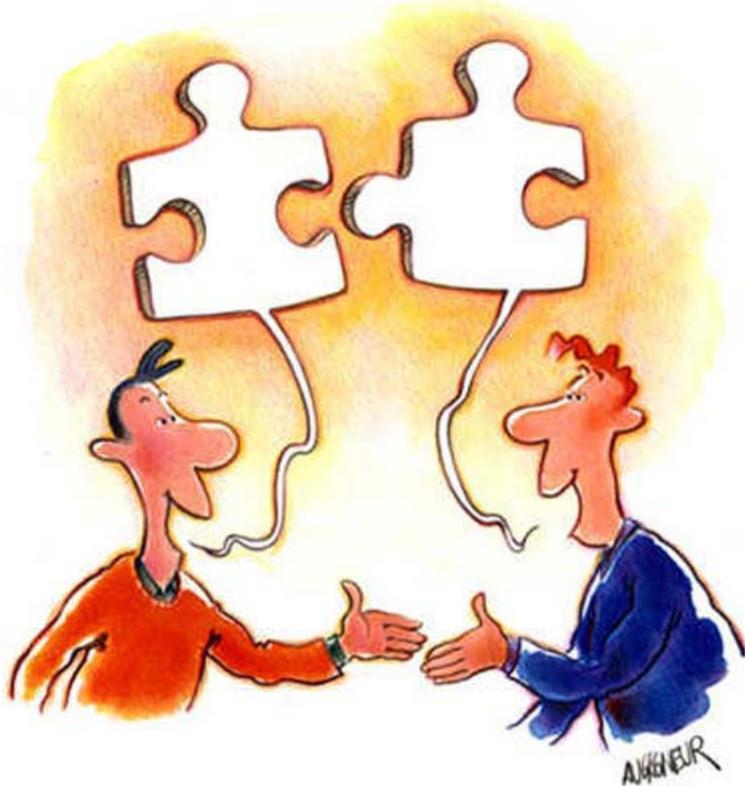
Uvod u odnose sa javnošću:

Značaj komunikacije i odnosa sa javnošću

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

••• Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

••• Gradimo zajedno za budućnost

Šta danas radimo?

- O komunikaciji
- Kako komuniciramo?
- Kako slušamo?

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

**“Kad nađeš čoveka sa kojim vredi govoriti, i ne govariš, izgubio si čoveka. Kad nađeš čoveka sa kojim vredi govoriti, i govariš, izgubio si reči.
Mudar čovek ne gubi ni čoveka, ni reči.”**

Konfučije

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

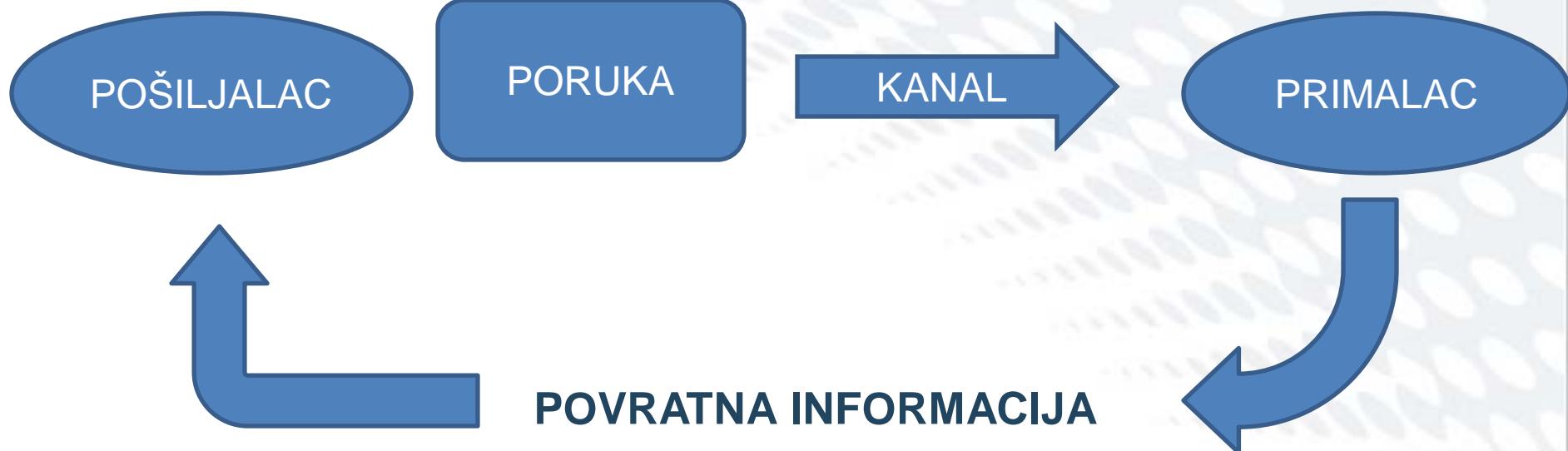
Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Proces komunikacije – osnovni elementi

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Komunikacija se definiše kao **proces razmene poruka** (verbalnih ili neverbalnih) između najmanje dve osobe, koji se odvija **sa određenim ciljem i namerom**. Svaka razmena se odvija u okviru neke situacije - konteksta komunikacije.

Kontekst komunikacije je sama situacija u kojoj se komunikacija odvija. Određuju ga brojni i različiti faktori kao što su: broj učesnika, vreme odigravanja, karakteristike prostora, uzrast, pol, uloge učesnika, prethodno iskustvo, predmet razmene, iskustvo učesnika, itd.

Proces komuniciranja se odvija na dva nivoa:

1. na nivou razuma (objektivni nivo) i
2. na nivou odnosa (emotivni nivo)

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

••• Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

••• Građimo zajedno za budućnost

PROCES INFORMISANJA je jednosmeran – poruke se saopštavaju.
PROCES KOMUNICIRANJA je dvosmeran – poruke se razmenjuju.

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Osnovna funkcija PR jeste održavanje dvosmerne komunikacije sa okolinom. PR se dakle, ne svodi na puko objavljivanje podataka i saopštenja za javnost, već podrazumeva i praćenje povratne sprege, odnosno javnog mnjenja i prvenstveno mišljenja ciljane populacije.

Smatra se da je dvosmerna komunikacija sa korisnicima najbolji metod za njihovu motivaciju, jer razgovor sa njima doprinosi da korisnici nastave da iznose svoja mišljenja budući da se stvara utisak da neko čuje ono što oni govore.

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

PRIMANJE I OBRADA INFORMACIJA

Vežba I

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

PRIMANJE I OBRADA INFORMACIJA

**1 minut – 2 biliona komada informacija vidom,
njuhom, sluhom (svesno možemo da percipiramo 7+
2 “bita”informacija – ostale se brišu)**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Naša unutrašnja reprezentacija događaja
uključuje

Unutrašnje
slike

Zvukovi

Dijalog

Osećaje

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

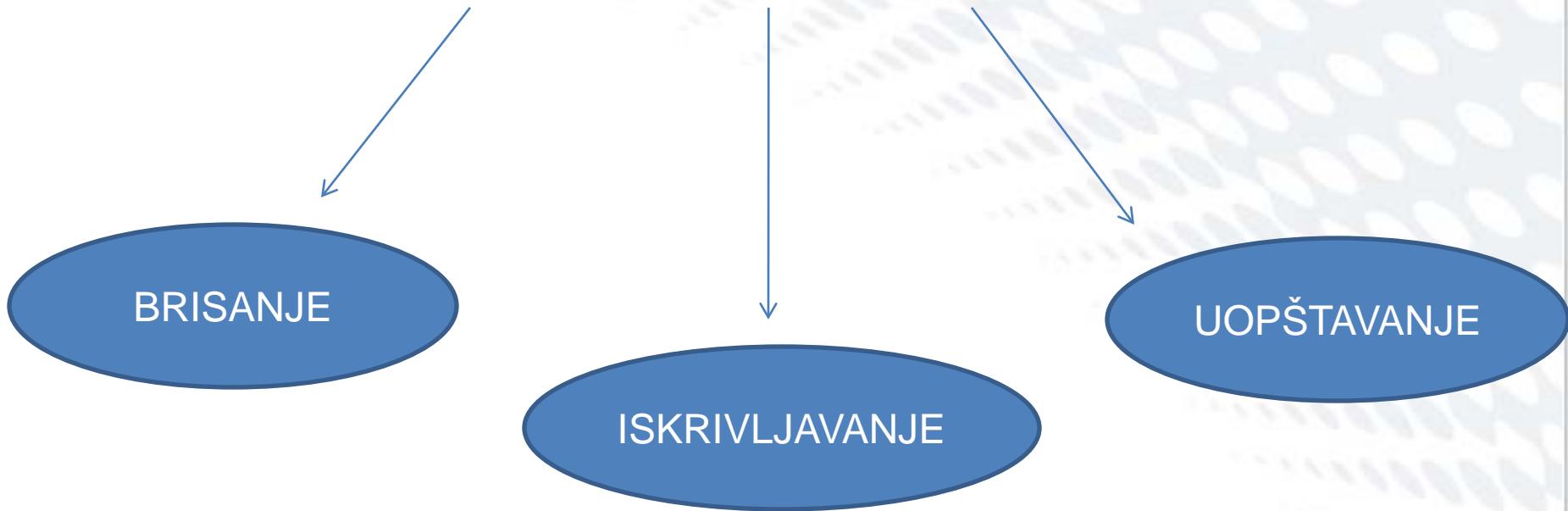
Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

OSNOVNI PERCEPCIJSKI FILTERI

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Komunikativna sposobnost:

*Sposobnost prilagođavanja raznovrsnim
situacijama komunikacije*

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Adekvatno prilagođavanje

- *Moguće samo u situacijama aktivne razmene – učimo da komuniciramo u okviru same komunikacije*
- *Na osnovu razmene koja se događa između sagovornika menjaju se:*
 - *jezik i jezička sredstva*
 - *sadržaj onoga što se govori*
 - *način na koji se govori*

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

••• Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

••• Gradimo zajedno za budućnost

DECENTRACIJA

- ***Sposobnost da se stavimo u poziciju druge osobe. Pomaže:***
 - *da razumemo druge*
 - *da bolje razumemo sami sebe*

Samo onaj ko razume SEBE može da razume i drugoga!

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Šta otežava komunikaciju?

12 zamki:

1. **NAREĐIVANJE, KOMANDOVANJE**
2. **UPOZORAVANJE, PRETNJA**
3. **MORALISANJE, PROPOVEDANJE**
4. **SAVETOVANJE, NUĐENJE REŠENJA**
5. **ARGUMENTISANJE**
6. **OSUĐIVANJE, KRITIKOVANJE**
7. **ETIKETIRANJE**
8. **INTERPRETIRANJE, DIJAGNOSTIFIKOVANJE, ANALIZA**
9. **HVALJENJE, SAGLAŠAVANJE**
10. **TEŠENJE**
11. **ISPITIVANJE, SASLUŠAVANJE**
12. **POVLAČENJE**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Šta olakšava komunikaciju?

1. **PASIVNO SLUŠANJE**
2. **POTVRĐIVANJE**
3. **TEHNIKA "OTVARANJA VRATA", POZIVI NA RAZGOVOR**
4. **AKTIVNO SLUŠANJE – SLUŠANJE SA EMPATIJOM**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Deset principa dobre komunikacije

1. Pokažite da Vas zanima sagovornik, pokušajte da ga bolje upoznate i razumete
1. Dozvolite drugoj osobi da govori i slušajte pažljivo
2. Naučite da govorite o stvarima koje zanimaju i druge ljudе
3. Budite oprezni sa kritikama
4. Pažljivo iskazujte zahteve

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Deset principa dobre komunikacije

6. Priznajte svoje greške
7. Hvalite ono što je vredno hvale
8. Pokušajte da zamislite sebe u ulozi drugog
9. Izbegavajte svadu i ne protivurečite
10. Ne štedite osmehe

Ton, stav, govor tela!

Nije važno šta kažemo, već šta ljudi čuju! – Frank Luntz

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Odnosi sa javnošću

Public Relations - PR

Vršac
5. Septembar 2013. godine

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

 Građimo zajednicu za budućnost

Pitanje za Vas: šta je PR?

ep*tisa*

Royal
HaskoningDHV
Enhancing Society Through

VNG

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

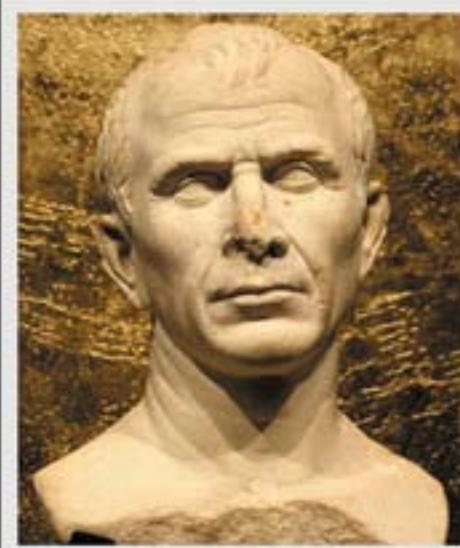
Gradimo zajedno za budućnost

ISTORIJA ODNOSA SA JAVNOŠĆU

- Stara Grčka, Rim

GAIUS JULIUS CAESAR

VENI, VIDI, VICI.

episa
PROFESSIONAL INSTITUTE FOR PLANNING
www.episa.com

Royal
HaskoningDHV
Engineering Society Project

VNG
Vereniging voor
Nieuwbouw en
Gebouwde Omgeving

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

••• Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

••• Gradimo zajedno za budućnost

- 17 vek “Congregatio de propaganda fide”

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

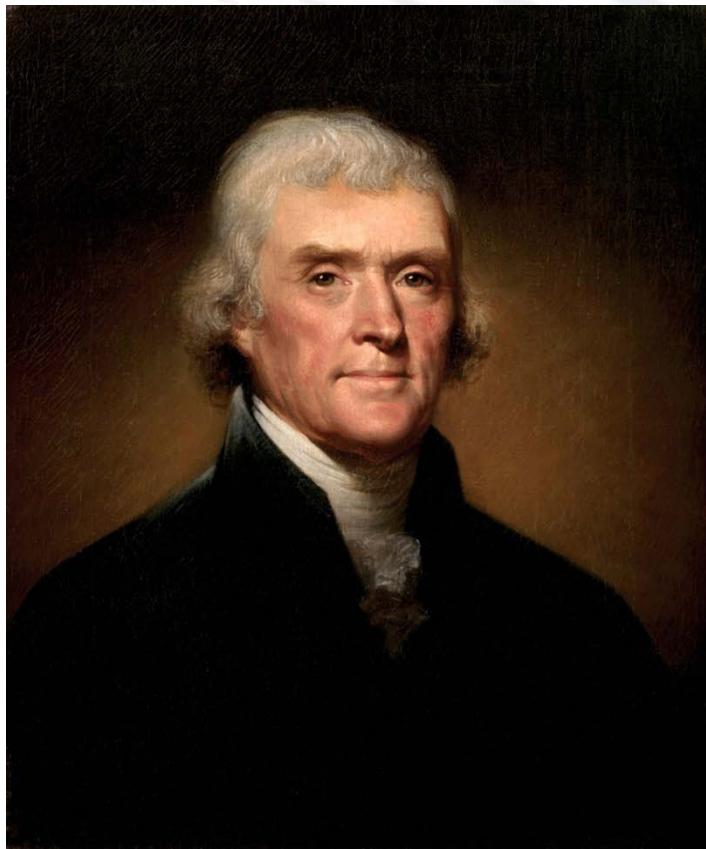
Gradimo zajedno za budućnost

➤ Francuska revolucija 1789-1799 uvodi pojam *javnog mnjenja*

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

- **Kolevka PR – SAD**
- **Sama reč PUBLIC RELATIONS** prvi put se pojavila 1807. godine u govoru **Thomasa Jeffersona** u Kongresu

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

••• Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

••• Gradimo zajedno za budućnost

- Phineas Taylor Barnum uveo pojam “barnumovska reklama” u reklamiranju cirkusa “Greatest Show on Earth”
- **“Ne postoji loš publicitet”**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

1889 Prvo interno odeljenje za odnose sa javnošću – George Westinghouse u korporaciji “Westinghouse Electric”

Posle **1900** pojačava se potreba da pozitivnim publicitetom – traže se stručnjaci da pripremaju pripremljene priče – **PRESS AGENTRY**

1906 Ivy Ledbetter Lee – prvi kabinet u NY – *jednosmerni koncept odnosa sa javnošću („javnost pre ili kasnije sve sazna“)*

Ruzvelt Teodor – prvi državnik koji je uvažavao odnose sa javnošću; **Henri Ford** prvi privrednik

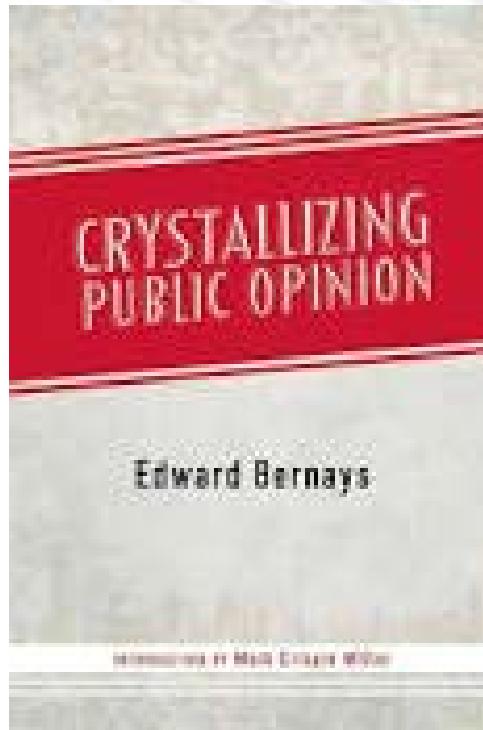
An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

➤ **1923** smatra se godinom profesionalizacije odnosa sa javnošću: **DR. Edward Bernays** – “**Crystallizing Public Opinion**” – uvodi **dvosmerni koncept odnosa sa javnošću** kao protiv težu jednosmernom konceptu publiciteta

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

1927 novinar John W. Hill sa Don Knowltonom - *Prva agencija postoji i danas "Hill&Knowlton"*

1930 George Gallup – *istraživanje javnog mnjenja*

1933 Clem Whitaker i Leone Baxter - *prva specijalizovana agencija za vođenje političkih kampanja/ San Francisko, SAD*

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

1947 Američko udruženje za odnose sa javnošću (PRSA)

1955 IPRA

1959 Evropska konfederacija za odnose sa javnošću (CERP)

1965 javljaju se novi specijalizovani vidovi prakse: odnosi sa vladom, međunarodni odnosi, odnosi sa finansijskim sektorom itd.

1985 oko 150 univerziteta nudi kompletne obrazovne programe

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

SRBIJA 29 godina kasnije

1952 Turistička organizacija Jugoslavije - prvo PR odeljenje

60.-ih i 70.-ih kompanije **Gorenje, Lek (Ljubljana), Krka (Novo mesto)**

1975 u zagrebačkom hotelu Interkontinental zaposlen je **prvi PR menadžer**

1979 u beogradskom Interkontinentalu zaposlen je **prvi PR menadžer**

1993 Prvo nacionalno **PRSYU**

17. maja 2004. Društvo Srbije za odnose sa javnošću

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

••• Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

••• Gradimo zajedno za budućnost

Virtuelni muzej PR

www.prmuseum.com

PRIJEM

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Odnosi sa javnošću PRIJEM 2013

1. Victoria grupa – Korporativne komunikacije VP
2. Represent Communications/Titan – korporativne MP
 3. Delhaize d.o.o. - Interne komunikacije
4. Executive Group/Doncafe Strauss Adriatic – Brend PR
5. Represent Communications/Strauss Adriatic – DOP
 6. New Moment New Ideas Company – PR
7. New Moment New Ideas Company/Paraolimpijski komitet Srbije – neprofitni sektor

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Osobine dobrog PR

- ***Brzina razmišljanja***
- ***Elokvencija***
- ***Organizovanost***
- ***Sposobnost za slušanje***
- ***Sposobnost empatije***
- ***Kriterijumi: pismenost, kreativnost, analitičke sposobnosti, instikt i sposobnost uveravanja***

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Šta radi PR?

- Savetuje menadžment
- Učestvuje u kreiranju poslovne politike
- Stvara program odnosa sa javnošću
- Kontaktira sa zaposlenima
- Piše govore
- Trenira govornike za javne nastupe
- Osigurava prostor u medijima
- Organizuje susrete sa novinarima
- Priprema press materijale
- Učestvuje u razgovoru sa novinarima
- Održava konferencije za novinare
- Piše saopštenja i demantije za novinare
- Uređuje biltene
- Istražuje javno mnjenje
- Organizuje prigodne događaje
- Saraduje sa dizajnerima
- Saraduje sa video produkcijom
- Organizuje fondove

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Od odnosa sa javnošću u velikoj meri zavisi i PUBLICITET. **Ono što drugi mediji pišu o vama**, mnogo je važnije za vas i vaše korisnike, **od onoga što vi imate da kažete o sebi.**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

PR vs PUBLICITET:

Publicitet je broj pojavljivanja u javnostima i saopštenja u medijima

PR vs OGLAŠAVANJE:

Jezik koji se upotrebljava (emocije – činjenice)

Po namjeri (povećanje prodaje vs. promocije, informisanje, obrazovanje, dostizanje razumevanja da bi se ograničili troškovi organizacije

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Razlike između odnosa sa javnošću, marketinga, propagande, lobiranja i oglašavanja:

- 1. OGLAŠAVANJE** – cilj je da se **poveća prodaja** robe ili usluga.
Ono predstavlja strategiju želje
- 2. PROPAGANDA** - predstavlja strategiju pogodbe – **cilj je stvaranje kolektivne snage** i njene tvrdnje nisu zasnovane na puzdanim činjenicama (jednosmerna)
- 3. PR** - strategija odnosa sa javnošću je zasnovana na istini i međusobnom razumevanju (dvosmerna)
- 4. MARKETING** – PR stvara okruženje u kome deluje marketing

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

Imidž – centralni koncept odnosa sa javnošću

identitet + komuniciranje = IMIDŽ
imidž + vrednosti = REPUTACIJA

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

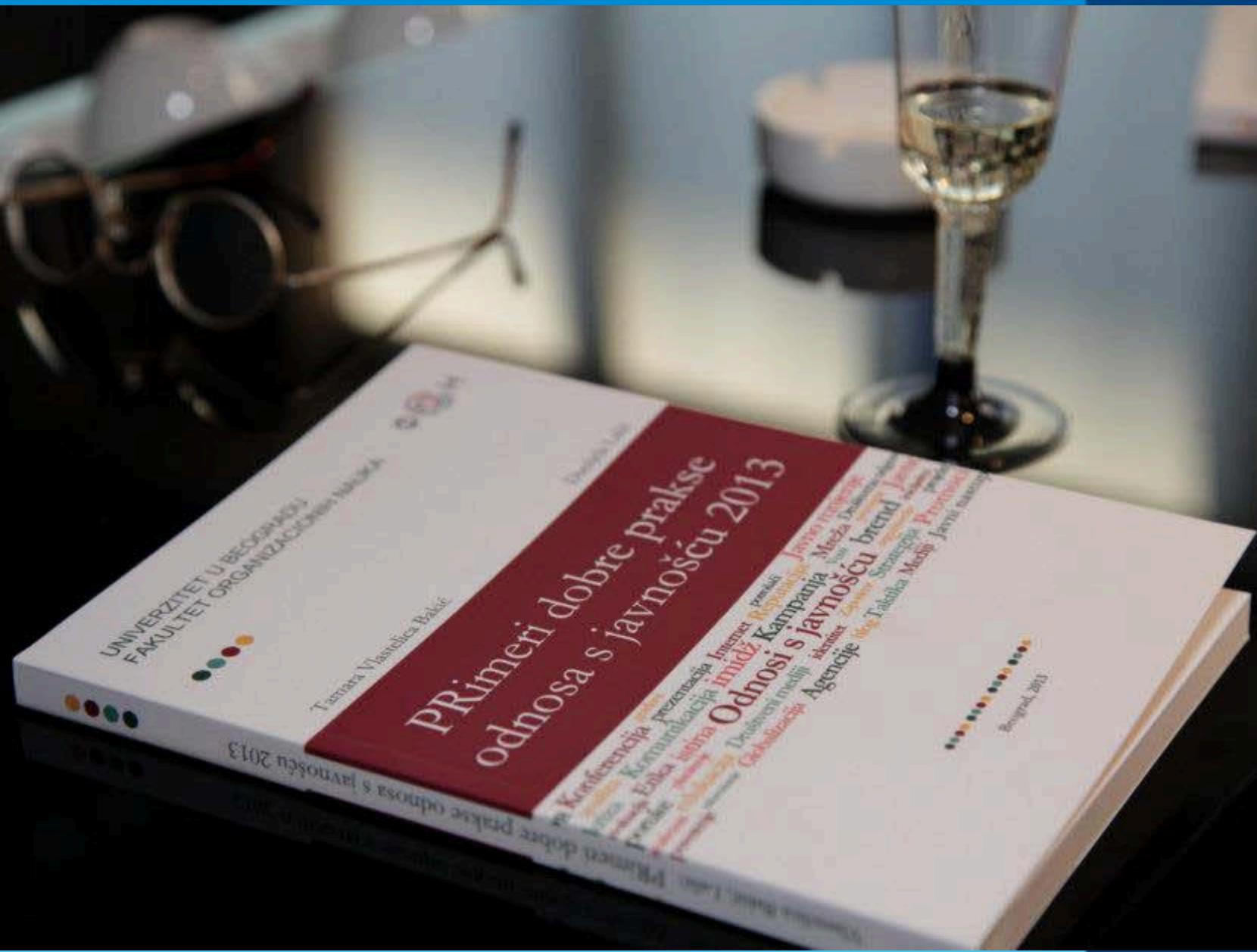
Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

SUŠTINA ODNOSA SA JAVNOŠĆU JE DOBAR GLAS:

rezultat onoga što radite, i onoga što drugi govore o vama!

Primer značaja odnosa s javnošćima za kompaniju

Čuvena PR firma "Jericho Communication" dobila je zaduženje da kreira i pласира vijest u vezi lanca pizzerija "Domino's Pizza" iz SAD-a.

Pitačete se kako od jednog uobičajenog prehrambenog artikla kao što je pizza napraviti vijest!

Oni su se onda sjetili da zamole zaposlene u Vašingtonskom restoranu Domino lanca da naprave statistiku koliko pizza se naručuje iz Bijele Kuće, i kada.

Pošto je pizza idealan prehrambeni proizvod u slučajevima kada se ostaje prekovremeno na poslu, ni zaposleni u Bijeloj Kući nisu bili izuzetak.

Uskoro je uspostavljena relacija u odnosu na događaje u svijetu i količinu naručenih pizza.

Kad god bi negde u svijetu prijetila kriza, porudžbine iz Bijele Kuće su se povećavale, i to u proporciji sa njenom ozbiljnošću.

To je odjednom postala veoma interesantna vijest. Mnogi mediji prihvatili su i objavili ovu priču (vijest).

Tako su činovnici Bijele Kuće ostajući preko noći i naručujući Domino pizzu pomogli da se njeno ime pomene u medijima i postigne zavidan publicitet.

Promotivni efekat za kompaniju "Domino's Pizza" bio je ekvivalentan milionima dolara koje bi se potrošile za reklamu, a sve što je trebalo uraditi bilo je napraviti grafikon narudžbina iz Bijele Kuće i to povezati sa dogadanjima u svijetu.

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

PITANJA I POMOĆ

Sanja Babic

Menadžer za odnose sa javnošću, MISP Program

+381 63 509 427

sbabic@misp-serbia.rs

www.misp-serbia.rs

Hvala na pažnji!

